Ojciec i Syn

Zrozumieć obrazy objawione

ZBIGNIEW TREPPA

Ojciec i Syn

Zrozumieć obrazy objawione

Doświadczenia mistyczne s. Faustyny Kowalskiej
i m. Eugenii E. Ravasio

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2024

Recenzent
prof. dr hab. Andrzej P. Bator

Redaktor Wydawnictwa
Agnieszka Kołwzan

Korekta językowa
Tomasz Nocoń
Katarzyna Solecka

Wstępny projekt okładki
Bożena Kik

Projekt okładki i stron tytułowych
Kaja Mucha

Na okładce
Aneta Leniec, *Ikona Boga Ojca*, wykonana na podstawie realizacji autorstwa
Lii Gladiolo, 2022, tempera na desce (ze zbiorów rodziny autora)
Eugeniusz Kazimirowski, *Obraz Miłosierdzia Bożego*, 1934, olej na płótnie,
Sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Wilnie (z zasobów Wikimedia Commons)

Skład i łamanie
Maksymilian Biniakiewicz

Publikacja sfinansowana ze środków Prorektora ds. Badań Naukowych
Uniwersytetu Gdańskiego, Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego
oraz Instytutu Mediów Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej
Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański, 2024
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-672-2

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
wydawnictwo.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: wydawnictwo.ug.edu.pl/sklep/

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 14 49

„Posłuchaj córko, spójrz i nakłoń ucha”
(Ps 45,11).

Spis treści

Szkice biograficzne **11**
Siostra Faustyna Kowalska 11
Matka Eugenia Elisabetta Ravasio 17

Wprowadzenie.
Czy w Kościele rozumiemy obrazy? **23**
Sprzeczność między słowem a obrazem? 27
Objawienia biblijne wobec sprzeczności między słowem a obrazem 29
Podobieństwa objawień oraz wynikające z nich konsekwencje 32
Zrozumieć obrazy 37
Zaproszeni do czytania obrazów 39
Lectio divina obrazu? 42

Część I
Obrazy w objawieniach prywatnych

Wstęp 49
1. Rola i cele objawień prywatnych w Kościele 50
1.1. Czy w objawieniach prywatnych Objawiciel się objawia, „jawi" czy „zjawia"? 52
1.2. Jaka jest rola i cel objawień prywatnych? 58
1.3. O wypełnianiu woli Boga 59
1.4. Biblijny model posłuszeństwa 66
1.5. O realizacji celów objawień „na własną rękę" 69
1.6. Objawienia prywatne w świetle Boskiej ekonomii zbawienia 72
1.7. Konkluzje 79
2. Charakterystyka i cele obrazów pochodzących z objawień 84
2.1. Czy obrazy pochodzące z objawień prywatnych to obrazy objawione? 85
2.2. Pedagogia naoczności 91
2.3. Boskie i ludzkie autorstwo obrazów 97
2.4. Słowo Boże a obrazy pochodzące z objawień 99
2.5. Wspólna misja obrazów pochodzących z objawień 102
2.6. Wspólne cele obrazów ukazanych s. Faustynie i m. Eugenii 106
2.7. Cel wprowadzenia do kultu obrazu Miłosierdzia Bożego 112

2.8. Cel wprowadzenia do kultu obrazu Boga Ojca 120
2.9. Otworzyć się na oddziaływanie obrazów pochodzących z objawień 127
2.10. Widzenie Niewidzialnego? 131
2.11. Konkluzje 136

Część II
Jak odczytać Boży przekaz w obrazie pochodzącym z objawień

Wstęp 143
3. Teologia obrazu Miłosierdzia Wcielonego 143
3.1. 22 lutego 1931 r. w Płocku 146
3.2. Światło Niestworzone 148
3.3. Wnętrzności Miłosierdzia 152
3.4. Łono macierzyńskie, żarliwość miłości i wierność 157
3.5. *Rahamim* a objawiony obraz 160
3.6. Szata światła i ciemność 162
3.7. Obrzęd przebłagania 165
3.8. Obraz Bożej liturgii 168
3.9. Aby wszyscy oni byli jedno 172
3.10. Droga światła 175
3.11. Twarz ukazana – Miłosierdzie Wcielone 177
3.12. Konkluzje 181
4. Teologia obrazu Boga Ojca 182
4.1. 1 lipca 1932 r. w Vénissieux 185
4.2. Nie tak „jak widzi ludzkie oko" 189
4.3. Otwieram ojcowskie Serce 194
4.4. Pragnę 199
4.5. Będę błogosławił 202
4.6. Oświecam Światłością 205
4.7. Daję się poznawać 208
4.8. Przychodzę poprzez krzyż 212
4.9. Przychodzę poprzez Eucharystię 213
4.10. Ofiarowuję wam Świętość i Miłosierdzie 216
4.11. Jestem tak blisko was! 220
4.12. Konkluzje 225

Część III
Nadzwyczajne zbieżności dwóch objawień

Wstęp 231
5. Podobieństwa zastosowanych fraz oraz treści przekazu 231
5.1. Ocean Miłości Miłosiernej 233
5.2. Źródło Miłosierdzia 237
5.3. Wytryskiwanie wód zbawienia 243
5.4. Przychodzący Bóg pokoju 246
5.5. Czas Łaski i Światła 252
6. Podobieństwa dotyczące czci obrazów pochodzących z objawień mistycznych 256
6.1. Cześć obrazu Miłosierdzia Bożego 257
6.2. Cześć obrazu Boga Ojca 262
7. Podobieństwa dotyczące odezw i zachęt skierowanych do kapłanów 269
8. Podobieństwa dotyczące uwag o końcu czasu 274
Podsumowanie 281

Zakończenie 285

Aneks
Zestawienie w porządku chronologicznym wybranych pojęć i fraz pochodzących z *Dzienniczka* oraz z *Orędzia Boga Ojca* 287

Bibliografia 316

Szkice biograficzne

Siostra Faustyna Kowalska

1905–1924

Helena Kowalska urodziła się 25 sierpnia 1905 r. we wsi Głogowiec w powiecie łęczyckim. Już po dwóch dniach otrzymała chrzest święty, a mając siedem lat, dwa lata przed przyjęciem Pierwszej Komunii św., usłyszała wewnętrzny głos wzywający ją do pogłębiania życia duchowego, który ona sama określiła jako „łaskę powołania do życia zakonnego”[1]. Mając osiemnaście lat, poprosiła rodziców o pozwolenie na wstąpienie do klasztoru, ale otrzymała od nich negatywną odpowiedź. Po tej odmowie oddała się „próżności życia”, zagłuszając rozrywkami nieustanne „wołania łaski Bożej”, która ostatecznie w niej zwyciężyła[2].

1925–1932

W wieku dwudziestu lat Helena rozpoczęła postulat w Zgromadzeniu Matki Bożej Miłosierdzia w Warszawie, a po roku odbyła próbę zakonną (nowicjat) w Krakowie. 30 kwietnia 1926 r. przyjęła profesję czasową (obłóczyny), otrzymała habit oraz imiona zakonne Maria Faustyna. Po dwóch latach złożyła pierwsze śluby zakonne i została przydzielona do pracy w kilku domach swojego zgromadzenia. Najpierw posługiwała w Warszawie przy ul. Hetmańskiej, następnie w Kiekrzu, k. Poznania, w Warszawie przy ul. Żytniej oraz w Płocku, gdzie 22 lutego 1931 r., w Uroczystość Świętych Ikon, obchodzoną w Kościele

1 F. Kowalska, *Dzienniczek*, Kraków 1987, 270.
2 Tamże, 8.

tradycji bizantyjskiej, ukazał się jej Pan Jezus, nakazując namalować obraz na podstawie tego, co zobaczyła, oraz domagając się ustanowienia Święta Miłosierdzia Bożego, które miało być obchodzone w pierwszą niedzielę po Wielkanocy[3].

1933–1934

Miesiąc po złożeniu ślubów wieczystych (1 maja 1933 r.) s. Faustyna zobaczyła po raz pierwszy swojego kierownika duchowego, przyszłego błogosławionego, ks. Michała Sopoćkę, którego podczas pobytu w Warszawie, a następnie w Krakowie poznała w „wewnętrznych" widzeniach. Zakonnica zanotowała wówczas słowa Jezusa: „Oto wierny sługa mój, on ci dopomoże spełnić wolę moją tu na ziemi"[4]. Słowa te wypełniły się w następnych latach w działaniach kapłana polegających na szerzeniu czci do Miłosierdzia Bożego. Kierownik duchowy św. Faustyny doprowadził między innymi do namalowania obrazu zgodnego z ukazanym zakonnicy wzorem oraz do wprowadzenia go do kultu. Od 2 stycznia do końca maja 1934 r., regularnie (przynajmniej raz w tygodniu) uczęszczała do pracowni malarza Eugeniusza Kazimirowskiego, udzielając mu wskazówek dotyczących wykonania obrazu Miłosierdzia Bożego. W trakcie malowania św. Faustyna stwierdziła, że Jezus na obrazie „nie jest tak piękny", jaki był w jej objawieniach[5]. Na jej żądanie malarz kilkunastokrotnie przemalowywał więc twarz Pana Jezusa, starając się sprostać wszystkim sugestiom mistyczki. Praca nad obrazem została przerwana po słowach Chrystusa skierowanych do zakonnicy: „obraz jest wystarczająco dobry; nie trzeba go już więcej przerabiać"[6].

---

3 Tamże, 47.
4 Tamże, 263.
5 Tamże, 313.
6 S. Michalenko, *La sacra sindone e l'immagine della divina misericordia secondo la beata Faustina Kowalska / The Holy Shroud and the Image of the*

1935

28 kwietnia po raz pierwszy został publicznie uczczony obraz Miłosierdzia Bożego w Ostrej Bramie w Wilnie. W tym dniu i w tym miejscu Jezus nakazał też zakonnicy obchodzić po raz pierwszy Święto Miłosierdzia Bożego. Podczas Uroczystości Bożego Ciała mistyczka miała widzenie jak z obrazu Miłosierdzia Bożego wystawionego w jednym z ołtarzy „przeszły przez Hostię świętą [promienie światła] i rozeszły się na cały świat”[7]. W czerwcu i lipcu tego samego roku św. Faustyna słyszała pragnienia Pana Jezusa dotyczące utworzenia nowego zgromadzenia zakonnego, które miało zostać „jak najprędzej założone”[8]. Błogosławiony ks. Sopoćko rozpoczął wypełnianie tego pragnienia Jezusa, przyjmując śluby prywatne złożone przez sześć pierwszych kandydatek, co miało miejsce podczas II wojny światowej w kaplicy sióstr karmelitanek w Wilnie. Była to jednocześnie dokładna realizacja jednego z wielu widzeń św. Faustyny[9].

1936–1938

Siostra Faustyna opuściła Wilno w marcu 1936 r., by na stałe przenieść się do Krakowa. Po pogorszeniu się stanu zdrowia leczyła się w szpitalu na Prądniku, a następnie w Rabce, by ponownie powrócić na Prądnik, gdzie 25 września 1938 r. spotkał się z nią po raz ostatni ks. Sopoćko, który później zanotował, że mistyczka przepowiedziała wówczas dokładną datę swojej śmierci[10]. Faustyna narodziła się dla nieba 5 paździer-

Divine Mercy according to Blessed Faustina Kowalska, [w:] *Il volto dei volti Cristo*, tłum. T. Król, Rzym 1999, s. 246.

7 F. Kowalska, *Dzienniczek*, 441.

8 Tamże, 437.

9 Tamże, 613.

10 M. Sopoćko, *Dziennik*, Białystok 2010, s. 109.

nika 1938 r., po 33 latach życia. Pan Jezus postawił przed nią zadanie przekazania orędzia miłosierdzia skierowanego do całego świata, które nie zostało ukończone wraz z jej śmiercią, o czym świadczą zanotowane przez nią słowa: „Jesteś sekretarką mojego miłosierdzia; wybrałem cię na ten urząd w tym i przyszłym życiu”[11]. We wrześniu 1938 r. ks. Sopoćko „na odjezdnym, przy pożegnaniu” usłyszał swoisty testament zakonnicy: „Świat już długo istnieć nie będzie i Bóg chce jeszcze przed końcem jego udzielać ludziom łaski, by nikt nie mógł się wymówić na sądzie, że nie wiedział o dobroci Bożej i nie słyszał o Jego miłosierdziu”[12].

1959

Została wydana notyfikacja Świętego Oficjum zaaprobowana przez papieża Jana XXIII, oznajmiająca, że przeżycia s. Faustyny „nie mają źródła nadprzyrodzonego”, która zakazywała w Kościele katolickim kultu Miłosierdzia Bożego, co łączyło się również z wydaniem *gravissimum monitum* (łac. – najpoważniejsze upomnienie) adresowanym do ks. Michała Sopoćki, wraz z nakazem, „by nie szerzył wiadomości o rzekomych objawieniach siostry Faustyny”[13].

1978

Na wniosek kard. Karola Wojtyły została uchylona przez papieża Pawła VI notyfikacja z 1959 r., zakazująca kultu Miłosierdzia Bożego.

11 F. Kowalska, *Dzienniczek*, 1605.
12 M. Sopoćko, *Dziennik*, s. 106.
13 Tamże, s. 122–123.